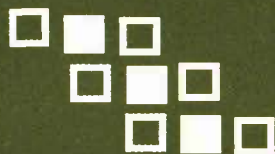

archeologisch onderzoeks- en adviesbureau

de steekproef

Beerzerveld

Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek

2004-6/26

*Beerzerveld:
Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek*

Een onderzoek in opdracht van
BügelHajema Adviseurs

juni 2004
rapportnummer 2004-6/26
tekst door
drs. Natasja Groen-Lubbers
en dr. Johan Jelsma

De Steekproef, Archeologisch
Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn
telefoon 050 - 5779784
fax 050 - 5779786
internet www.desteckproef.nl
e-mail info@desteckproef.nl

Inleiding

Locatie

Ten westen van het dorp Beerzerveld, gemeente Ommen is een inventariserend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd. De zuidgrens van het plangebied wordt gevormd door de Schuurmanstraat en de noordgrens door de van Alewijkstraat. In het oosten wordt het terrein begrensd door een sportveld. De westgrens ligt vanaf het sportveld circa 200 meter verder naar het westen (zie Figuren 1 en 2). Op het terrein worden momenteel aardappels verbouwd. De omvang van het gebied bedraagt ongeveer 4,1 hectare en ligt ongeveer 8 meter boven het NAP. De RD-centrumcoördinaten zijn 235,38/501,45.

Bureauonderzoek

De bodem bestaat uit een moerige eerdgrond met veenkoloniaal dek en moerige tussenlaag op zand (classificatie bodemkaart iW z met grondwatertrap III: gemiddelde hoogste grondwaterstand minder dan 40 cm en gemiddelde laagste grondwaterstand tussen 80 en 120 cm beneden het maaiveld). In het uiterste noordoosten van het plangebied komt een veldpodzolbodem met leemarm en zwak lemig fijn zand voor (Hn21). Deze bodemtypen komen op de Geomorfologische Kaart van Nederland 1: 50000 overeen met respectievelijk een vlakte van ten dele verspoelde dekzanden welke door veen en/of overstromingsmateriaal (sneeuwsmeltwater) zijn vervlakt (2M14) en een dekzandrug al dan niet met oud bouwlanddek (3K14). In de Grote Historische Atlas van Nederland 1: 50000, 3 Oost-Nederland

1830-1855 is te zien dat het dorp Beerzerveld in die periode nog niet bestaat. Het gebied ligt in het Beerserveen. Het terrein heeft volgens de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) een lage tot middelhoge trefkans op archeologische sporen.

Uit het plangebied zelf zijn geen meldingen in het Centraal Archeologisch Archief (CAA) en geen terreinen van archeologische waarde in het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) aanwezig. Ongeveer 500 meter ten noordoosten van het plangebied, op een zandrug, ligt een terrein van archeologische betekenis. Er zijn circa 50 vuurstenen werktuigen aangetroffen uit de midden- of nieuwe steentijd (8800-2000 vC) [CMA monumentnummer 13329, CMA-nr. 22D-A12].

Aanleiding en doel

Dit onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van BügelHajema Adviseurs, vertegenwoordigd door dhr. P. Gorissen. De aanleiding voor het onderzoek zijn de plannen tot ontwikkeling van het gebied. Het doel van het onderzoek is het in kaart brengen en het bepalen van de kwaliteit van eventuele archeologische sporen in het plangebied.

Figuur 1. Beerzerveld. Overzichtskaart 1 : 25000. De onderzoekslocatie is in zwart aangegeven. [Naar: Topografische Dienst. 2004. *ANWB Topografische Atlas van Nederland 1:25000*. Overijssel. Eerste druk. Den Haag, ANWB]

Methoden en technieken

Het meetsysteem

De boorraaien lopen haaks op de sloot die de noordwestelijke begrenzing van het terrein vormt. Doordat het gebied ten tijde van het onderzoek was begroeid met aardappelplanten, kunnen de raaien iets verschoven zijn ten opzichte van het meetsysteem. Boorraai I (boornummers 1 en 25) ligt 20 meter ten noordoosten van de Schuurmanstraat. Boring 1 ligt 40 meter ten zuidoosten van genoemde sloot. Boring 25 ligt 80 meter zuidoostelijker. Raai II (boringen 2 tot en met 6) ligt 35 meter ten noordoosten en evenwijdig aan de eerste Raai. Iedere volgende Raai is 35 meter noordoostelijker geplaatst. De onderlinge afstand tussen de boringen op een raai bedraagt 40 meter, met uitzondering van de boorlocaties 8 en 14. Deze zijn beide halverwege twee boorlocaties op een raai geplaatst. Er is geboord in een 'verspringend grid' zodat de afstand tussen een boorpunt en de zes omliggende boringen ongeveer gelijk is. Van boring 10 zijn met behulp van Global Positioning System (GPS) de RD-coördinaten vastgesteld (zie Figuur 2). Er zijn 25 boringen uitgezet waarvan er 19 zijn uitgevoerd. Een deel van het terrein kon niet worden onderzocht door de aanwezigheid van paarden. Voor de precieze locaties van de boringen wordt verwezen naar Figuur 2.

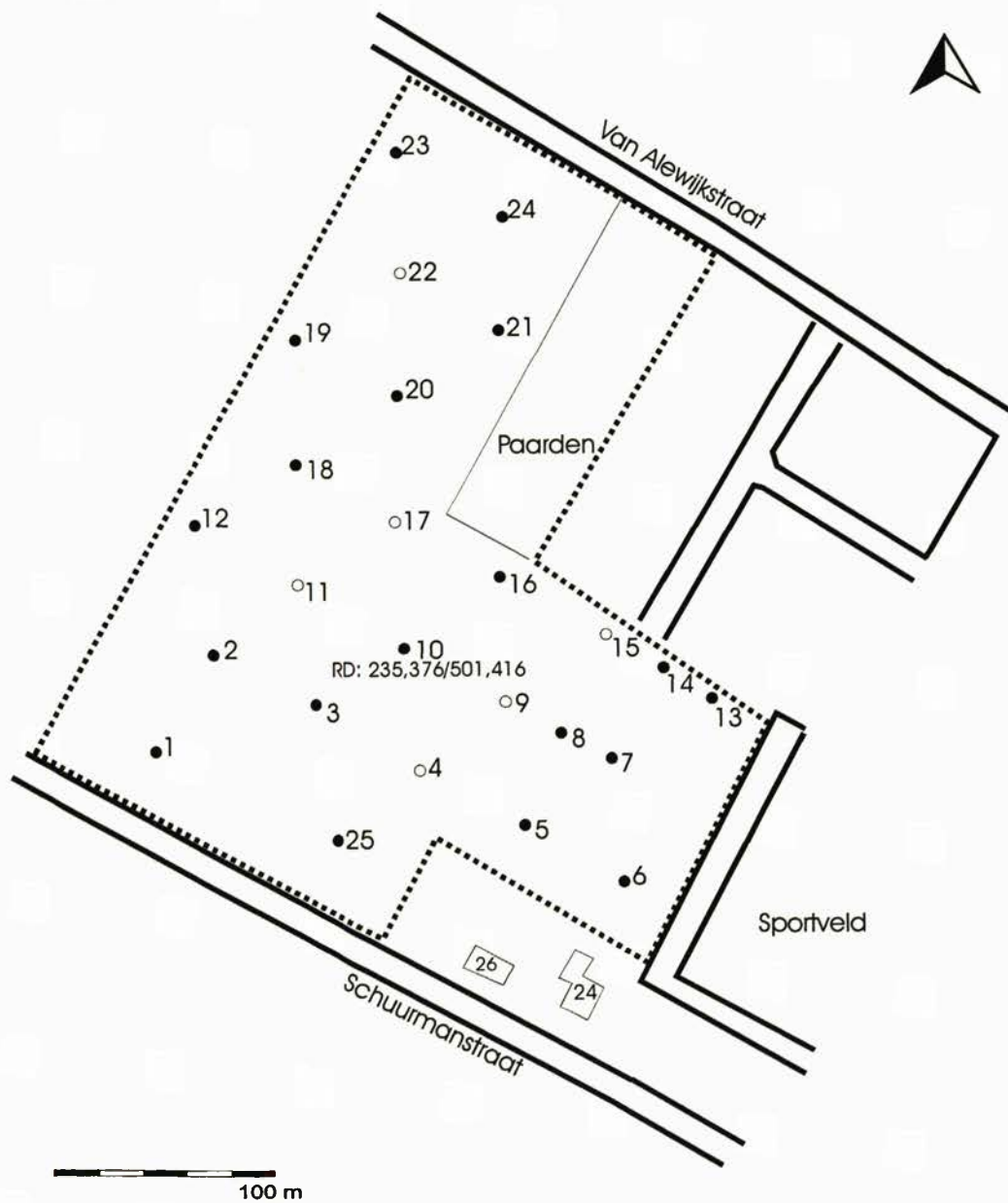
Werkwijze

Er zijn grondboringen uitgevoerd met een 8 cm edelmanboor; hiermee is de kwaliteit van de bodem bepaald. De opgeboorde grond werd met behulp van een 4 mm zeef doorzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren, zoals aardewerk, bewerkt vuursteen, metaal of houtskool en cultuurlagen.

Resultaten

Het veldwerk vond plaats op 25 juni 2004. De resultaten per boring zijn weergegeven in de Appendix.

De bodem is op de meeste locaties tot op de natuurlijke leemlaag sterk verstoord. In de boringen 1, 12, 19, 20, 21 en 24 wordt de keileem voorafgegaan door een onverstoorde C-horizont (natuurlijke laag). Alleen in de boringen 6 en 13 is een restant van een B-horizont (inspoelingslaag) aangetroffen die weliswaar licht tot sterk verstoord is. Deze boringen liggen op een zichtbare zandopduiking in het landschap. Zowel in de boringen als aan het oppervlak zijn geen archeologische vondsten gedaan. In verband met de slechte conditie van de bodem zijn niet alle geplande boringen uitgevoerd.

Figuur 2: Beerzerveld. Situatietekening met de boorlocaties. De genummerde zwarte punten geven de uitgevoerde boringen weer. De open cirkels geven de overgeslagen boringen aan. De begrenzing van het plangebied is met een stippellijn aangeduid.

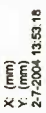
Conclusies en advies

Binnen het plangebied Beerzerveld is weinig variatie in het bodemprofiel waargenomen. De bodem bleek op alle boorlocaties tot op de keileem of de C-horizont sterk verstoord. De middelhoge IKAW - waardering komt voort uit de aanwezigheid van een zandkop in dit gebied. Deze zandkop, welke zich in het noorden van het plangebied zou bevinden, is niet in de boringen of aan het oppervlak waargenomen. Wel is er in het meest oostelijk deel van het plan een duidelijk zichtbare zandkop aanwezig. De bodem is echter tot een minimale diepte van 70 cm verstoord/vermengd. Er zijn geen archeologische indicatoren waargenomen en er zijn uit het gebied geen archeologische vondsten van grote ouderdom bekend. Ook tijdens de veldkartering zijn geen vondsten gedaan, ondanks de gunstige waarnemingsomstandigheden. Het bouwland was geploegd en het regende de hele dag. Eventuele vondsten zouden aan het oppervlak goed zichtbaar zijn geweest.

Omdat in het hele gebied een sterk verstoord bodemprofiel tot op de C-horizont is waargenomen en er geen vondsten zijn gedaan, concluderen we dat de kans op onverstoorde archeologische sporen in dit gebied zeer klein is. Archeologisch vervolgonderzoek voor het plangebied Beerzerveld wordt niet noodzakelijk geacht.

Appendix

Beerzerveld: boorprofielen en bodembeschrijving volgens NEN5104.

Opdrachtgever	: BugelHajema adviseurs
Projectnaam	: Beerzerveld
Projectlocatie	: Beerzerveld
Projectnummer	: Steekproef4-6/26
Analyse parameter	:

BOORPROFIELEN

Datum: 28-7-2004	Bijlage:	Blad: 2	Van: 4
------------------	----------	---------	--------

TABEL OVERZICHT VELDWAARNEMINGEN

Opdrachtgever : BugelHajema adviseurs
Projectnaam : Beerzerveld
Projectnummer : Steekproef4-6/26
Projectlocatie : Beerzerveld

Meetpunt	Traject (cm-mv)	Grondsoort	Kleur	Bijzonderheden(mate)	Geur(sterkte)
01 Boring	0 - 25	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Bouwvoor	
	25 - 40	ZAND matig grof, zwak siltig	10YR6/4 oranje	Verstoord	
	40 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/4 lbruin	Grind	
	50 - 100	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/2 lbruin	Verstoord	
	100 - 125	LEEM, sterk zandig	5Y4/1 grijs	IJzerhoudend Leem	
02 Boring	125 - 140	LEEM, sterk zandig, sterk humeus	5Y4/1 grijs	Plantenresten Venig	
	0 - 15	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Bouwvoor	
	15 - 20	ZAND matig grof, zwak siltig,	7.5YR6/2 bruin		
	20 - 35	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/3 lbruin	Verstoord	
	35 - 55	LEEM, sterk zandig	5Y4/1 grijs	IJzerhoudend Leem	
03 Boring	0 - 20	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Bouwvoor	
	20 - 35	ZAND matig grof, zwak siltig,	10YR6/4 oranje	Verstoord	
	35 - 80	LEEM, sterk zandig	5Y4/1 grijs	IJzerhoudend Leem	
05 Boring	0 - 35	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Bouwvoor	
	35 - 80	ZAND matig grof, zwak siltig,	10YR6/4 oranje	Verstoord	
	80 - 100	LEEM, sterk zandig	5Y4/1 grijs	Plantenresten	
06 Boring	0 - 60	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Verstoord	
	60 - 70	ZAND matig grof, zwak siltig,	7.5YR2/3 dbruin	Bouwvoor	
	70 - 80	ZAND matig grof, zwak siltig,	7.5YR4/3 bruin	Rest. B-horizont	Sterk
	80 - 110	ZAND matig grof, zwak siltig,	10YR5/4 lbruin	Verstoord C-horizont	
07 Boring	0 - 20	ZAND matig grof, zwak siltig,	10YR2/1 zwart	IJzerhoudend	
	20 - 45	ZAND matig grof, zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Bouwvoor	
	45 - 70	ZAND matig grof, zwak siltig,	7.5YR6/2 bruin	Verstoord	Sterk
	70 - 120	ZAND matig grof, zwak siltig,	7.5YR2/3 dbruin	Vermengd	Licht
08 Boring	0 - 20	ZAND matig grof, zwak siltig,	7.5YR4/3 bruin		
	20 - 50	ZAND matig grof, zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Bouwvoor	
	50 - 110	ZAND matig grof, zwak siltig,	10YR6/4 oranje	Verstoord	
10 Boring	0 - 40	ZAND matig grof, zwak siltig,	10YR6/4 oranje	Vermengd	
	40 - 55	LEEM, sterk zandig	10YR6/4 oranje	Plantenresten	
	55 - 70	LEEM, sterk zandig	10YR6/4 oranje	IJzerhoudend Leembrokjes	
12 Boring	0 - 30	ZAND matig grof, zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Bouwvoor	
	30 - 50	ZAND matig grof, zwak siltig,	10YR6/4 oranje	Verstoord	Sterk
	50 - 60	LEEM, sterk zandig	5Y6/2 groen	Plantenresten	

TABEL OVERZICHT VELDWAARNEMINGEN

Opdrachtgever : BugelHajema adviseurs
Projectnaam : Beerzerveld
Projectnummer : Steekproef4-6/26
Projectlocatie : Beerzerveld

Meetpunt	Traject (cm-mv)	Grondsoort	Kleur	Bijzonderheden(mate)	Geur(sterkte)
13 Boring	0 - 40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Bouwvoor	
	40 - 55	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR2/3 dbruin	Verstoord	Sterk
	55 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR4/3 bruin	Rest. B-horizont	
	70 - 90	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/4 lbruin	Rest. B-horizont	
	90 - 110	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/4 oranje	Verstoord	
14 Boring	0 - 10	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	C-horizont	
	10 - 35	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR2/3 dbruin	Bouwvoor	Sterk
	35 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/4 oranje	Verstoord	Sterk
	50 - 80	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/4 oranje	Rest. B-horizont	
16 Boring	0 - 25	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	C-horizont	
	25 - 40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/4 oranje	Bouwvoor	
				Leembrokjes	
	40 - 60	LEEM, sterk zandig	5Y6/2 groen	Abrupte overgang	
18 Boring	0 - 10	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	IJzerhoudend	
	10 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/4 oranje	Leem	
				Plantenresten	
	50 - 60	LEEM, sterk zandig	5Y6/2 groen	IJzerhoudend	
19 Boring	0 - 15	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Bouwvoor	
	15 - 45	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/4 lbruin	Rest. B-horizont	
				Vermengd	Licht
	45 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/4 oranje	Abrupte overgang	
	70 - 85	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/4 oranje	C-horizont	
	85 - 100	LEEM, sterk zandig	5Y6/2 groen	C-horizont	
20 Boring	0 - 30	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	IJzerhoudend	
	30 - 75	ZAND matig grof, zwak siltig	10YR6/4 oranje	Leem	
	75 - 85	LEEM, sterk zandig	5Y6/2 groen	Plantenresten	
21 Boring	0 - 25	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Bouwvoor	
	25 - 50	ZAND matig grof, zwak siltig	10YR6/4 oranje	Verstoord	
				Leembrokjes	
	50 - 70	LEEM, sterk zandig	5Y6/2 groen	C-horizont	
23 Boring	0 - 35	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	IJzerhoudend	
	35 - 70	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Leem	
	70 - 75	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR5/4 lbruin	Bouwvoor	Sterk
	75 - 90	LEEM, sterk zandig	5Y6/2 groen	Verstoord	Sterk
24 Boring	0 - 40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Bouwvoor	
	40 - 50	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR3/4 dbruin	Verstoord	
	50 - 75	ZAND matig fijn , zwak siltig,	7.5YR5/4 bruin		
	75 - 110	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/4 oranje	Leembrokjes	
				Plantenresten	

TABEL OVERZICHT VELDWAARNEMINGEN

Opdrachtgever : BugelHajema adviseurs
Projectnaam : Beerzerveld
Projectnummer : Steekproef4-6/26
Projectlocatie : Beerzerveld

Meetpunt	Traject (cm-mv)	Grondsoort	Kleur	Bijzonderheden(mate) Geur(sterkte)
24 Boring	75 - 110	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/4 oranje	C-horizont
25 Boring	0 - 25	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR2/1 zwart	Bouwvoor
	25 - 40	ZAND matig fijn , zwak siltig,	10YR6/4 oranje	Beekleem
	40 - 115	ZAND matig grof, zwak siltig	10YR6/4 oranje	Plantenresten IJzerhoudend C-horizont
	115 - 120	LEEM, sterk zandig	5Y6/2 groen	Leem

archeologisch onderzoek - en adviesbureau

de steekproef

Rijksdienst voor het Oudheidkundig
Bodemonderzoek - Bibliotheek

* 1 0 0 0 9 4 1 2 *

rsn: 100008173

bc:10009412

STEEK 2004.6.26